
Årsmelding 2020

Innhold

Innhold.....	2
Forord	3
1. Formål RPF	5
2. Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Nordland (RLF) 2019 -2023 ...	5
3. Virksomhet og resultater i 2020	7
i. MØTER	7
ii. AKTIVITETSPLAN	7
iii. SAMFERDSEL.....	7
iv. KOMMUNALE RÅD	8
v. UU-TEAMET.	9
vi. UNIVERSELL UTFORMING PÅ MUSEUM.	9
vii. Europeiske kulturhovedstad	9
viii. UTDANNING.....	10
ix. LIVETOLKING AV DISTRIKTSENDINGER I NRK.....	10
x. TOLKING av fylkesting.	10
xi. driftstilskudd.....	11
xii. fylkestingssaker mm:	11
xiii. DØRÅPNEREN	11
xiv. MEDVIRKNING I NORDLAND FYLKESKOMMUNE	11
xv. BRUKERMEDVIRKNING UNIVERSELL UTFORMING.	11
4. Etterord.....	12
Vedlegg:	14

Forord

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse i Nordland (RPF) sitt arbeid har i likhet med alle andre vært sterkt preget av korona pandemien. Møter har vært avholdt digitalt. Opplæringskonferansen for kommunale råd ble også arrangert digitalt. All ære til mange dyktige folk som har tatt utfordringene med begge hender og lært seg å skype, zoome og å bruke Teams. Mye aktivitet har også vært avlyst. RPF har også vært påvirket mer direkte. Leder Hilde Holand tok en pause i startfasen av pandemien for bedre å kunne skjøte sin jobb som leder for legevakt i Vestvågøy og til slutt ble innvilget fritak fra sine verv av fylkesting i desember. Nestleder Diana Johnsen har tatt utfordringen og geleidet RPF smertefritt gjennom store deler av året. Det står respekt av prioriteringene og innsats til begge to. Hilde Holand ønskes lykke til i en nøkkel stilling i en vanskelig tid.

I året som har gått har RPF vært invitert til to konferanser der menneskerettigheter og FNs konvensjon for personer med funksjonsnedsettelse har vært satt i fokus. Konvensjonen omtales etter den engelske forkortelsen CRPD - Convention on the rights of people with disabilities. Syv år etter at den trådte i kraft ble CRPD endelig ratifisert av Norge i 2013. Norge leverte sin første rapport om etterlevelse av CRPD i 2015. Denne ble fulgt av meget kritiske «skyggerapporter» laget av organisasjonene. Fire år senere fulgte FN opp med en høring om etterlevelse av CRPD i Norge. Likestillingsombudet har også blitt involvert i undersøkelsene og stiller seg også kritisk til Norges arbeid med CRPD. På sine nettsider skriver Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) følgende:

«Under høringen uttalte FNs Monthian Buntan at det både er interessant og veldig sjokkerende hvordan Norge skryter av å være best i klassen på menneskerettigheter når funksjonshemmedes menneskerettigheter neglisjeres.»

Videre skriver FFO:

«Samme dag som norske myndigheter for første gang redegjorde for FN for hvordan Norge ivaretar funksjonshemmedes rettigheter, stemte våre

folkevalgte ned et forslag om å innlemme FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter (CRPD) i den norske menneskerettsloven.»

Det ble stilt inngående spørsmål om vergemålsordningen, og FFO rapporterer at

«...i stedet for å anerkjenne at loven har hull som må tettes, unngikk regjeringen spørsmålet og svarte om noe helt annet. Komiteen påpekte også at Norge må innse at funksjonshemmede ikke er pasienter og brukere, men borgere med menneskerettigheter.

Regjeringen måtte svare på spørsmål om blant annet kommunale ulikheter, beltelegging og tvangsbruk i psykiatrien, universell utforming, tilgjengelighet og inkluderende utdanningssystem.»

RPF har ikke hatt tilstrekkelig søkelys på CRPD, menneskerettigheter og mangler i norsk lov når det har fulgt opp saker i fylkeskommunen.

1. Formål RPF

RPF skal sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning fra personer med funksjonsnedsettelse i alle saker som gjelder dem. (§ 3 i forskrift om medvirkningsorganer)

RPF arbeider etter den politiske målsetningen om full deltakelse og likestilling for funksjonshemmede i samfunnet. FNs konvensjon for rettigheter for mennesker med funksjonsnedsettelse (konvensjonen omtales som CRPD etter det engelske navnet på konvensjonen The Convention of Rights for People with Disabilities) er et sentralt redskap i dette arbeidet. Dette gjelder hovedsakelig arbeid for å fremme likestilling og motvirke diskriminering av personer med funksjonsnedsettelse.

2. Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Nordland (RLF) 2019 -2023

Leder Hilde Holand, Vestvågøy. Fylkestinget. KRF. Fritatt fra 7.12.2020 Personlig vara: Synne Høyforsslett Bjørbæk		Nestleder Diana Johnsen, Bodø. Representerer FFO	
Medlem Barbro Holmstad Representerer SAFO		Medlem Stian Hiis Bergh, Bodø Fylkestinget. H Personlig vara: Anita Sollie H	

<p>Medlem Dagny Sofie Dahl, Nesna. Ungdomsmedlem. SAFO</p>		<p>Medlem Inger Helene Sydnes, Bodø. Representerer FFO</p>	
<p>Medlem Svein Møllersen, Bodø. Fylkestinget. SP</p> <p>Personlig vara Anette Amalie Amodsvik Bang SP</p>		<p>Marte Imingen, Rana. Fastmøtende varamedlem</p>	
<p>Jonas Holmstad, Narvik. SAFO. Fastmøtende vara for ungdomsmedlemmet.</p>		<p>Varamedlemmer fra organisasjonene:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ruth Pedersen, Narvik. FFO 3. Kate Adolfsen-Trabelski, Hadsel. FFO 4. Trond Pedersen, Narvik (Ballangen). FFO. 	

3. Virksomhet og resultater i 2020

i. MØTER

RPF har hatt 6 møter og behandlet 55 saker.

ii. AKTIVITETSPLAN

RPF har laget en aktivitetsplan som oppdateres årlig. Den legges ved.

iii. SAMFERDSEL.

Arbeid med samferdsel har vært et viktig mål for RPF i snart 5 år. Det er vel og bra å jobbe med bedre skole, arbeid, kultur og folkehelse for personer med funksjonsnedsettelse. Uten transport kommer man ikke på skole, jobb eller konsert. RPF har hatt en god dialog med fylkesråd og administrasjonen og satte pris på deltakelse på RPF møte i juni.

- Transport tjenesten for funksjonsnedsatte (TT)

TT er en nasjonal ordning som skal gjøre personer med funksjonsnedsettelse som ikke kan bruke offentlig transport mer selvstendig. I utgangspunktet var ideen at man skal få egnet transport fra A til B til prisen av en bussbillett. Tjenesten er blitt kraftig oppbygget siden 2017 og det nye ble rullet ut i Nordland i 2020. Det er RPF veldig glad for. Allikevel opplever brukerne at systemet bak er noe gammeldags. Søknadsskjemaet er ikke endret i tråd med endringene. Systemet kan virke uforutsigbart. Brukere opplever at noen som skal få, får ikke og vice versa.

- utfordringer ved bruk av buss – behov for opplæring?

RPF har fått flere meldinger om rullestolbrukere som av forskjellige grunner ikke er kommet med på bussen. Det kan virke som om sjåfører ikke er godt nok lært opp i forhold til utfordringene som personer med funksjonsnedsettelse står over for. Andre reisende kan stå på rullestolplassen. Bussen kan være full. Det kan være tekniske utfordringer. Stockholms stortrafik har en halv dags opplæring på sine personell. Etter et innslag i NRKs «Debatten» gikk Ruter hardt ut og lovet opplæring og bedre rutiner. Disse har RPF etterlyst fra fylkesråd på

møtet i juni. Dessverre tolkes det fra hans svar på spørsmål i fylkesting at disse ikke er prioritert av samferdselsavdelingen.

- Bussholdeplassen på Nordlands sykehuset

Dette har vært et ømt tema for RPF og fylkeseldreråd i 5 år. Sett fra RPF kan det se ut som om fylkesråden har resignert seg i forhold til det bestående. Holdeplassen er universelt utformet og inngangen mot Nord skal åpnes for publikum. Disse er gode tiltak, men blir sykehuset tilgjengelig nok for personer med funksjonsnedsettelse? Uansett om holdeplassen og veien frem aldri så godt utformet og halvparten av veien mot sykehuset under tak, forblir en lang tur en lang tur. Er du dårlig til bens eller kjører manuell rullestolen blir du utslitt før du kommer frem til resepsjonen. Ser du dårlig og ikke er trygg i omgivelsene vil det være like slitsomt. RPFene og eldrerådene i både fylket og kommunen har alle dette som en høyt prioritert oppgave og det er uforståelig for RPF at ikke fylkesråden synes å forstå bakgrunnen for engasjementet. RPF er fornøyd med utforming av holdeplassen og stien, men er ikke fornøyd med at man ikke har et langsiktig mål om å gjøre tilgangen til sykehuset med offentlig transport noe som alle kan benytte.

iv. KOMMUNALE RÅD

1. Å støtte de kommunale råd har lenge vært en viktig oppgave for RPF. Planer om kontakt med kommunale råd har alle falt ut i 2020 med bakgrunn i pandemien. Samarbeidet med fylkeseldreråd om å organisere et kopnferanse for nye kommunale råd etter valget i 2019 ble gjennomført digitalt i mars. Tema var alt fra praktisk rådsarbeid til typiske saker som er viktig for eldreråd og RPF i kommunene. Alt fra brukerstyrt personlig assistanse til vold mot utsatte personer. Konferansen ble gjennomført på Skype og fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne. Det var til sammen 63 deltakere fra 29 kommuner.

v. UU-TEAMET.

RPF er orientert om aktivitet i fylkets team for universell utforming. RPF er orientert om at arbeidet i teamet er satt i bero en periode. RPF er fornøyd med at det er avholdt kurs i universell utforming og at teamet har startet arbeidet for å forbedre brukermedvirkning i fylket. Det er rapportert at det er benyttet brukermedvirkning i prosjektet for ombygning av deler av fylkeshuset og ved bygging av nye hurtigbåt. RPF mener at kompetanse om universell utforming og de utfordringene som personer med funksjonsnedsettelse står overfor er vesentlig for at fylkeskommunen kan produsere enda bedre tjenester. RPF er bekymret for at teamet kan bli nedprioritert i mengden av oppgaver som fylkeskommunen står over for.

vi. UNIVERSELL UTFORMING PÅ MUSEUM.

I slutten av 2020 skrev RPF til fylkesråd for kultur, klima og miljø og etterlyste blant annet kartlegging av universell utforming i alle publikumsbygg i kultursektor med tanke på å forbedre tilgang og opplevelsen for personer med funksjonsnedsettelse. RPF ønsker gjerne å samarbeide om å få til løsninger.

vii. Europeiske kulturhovedstad

BODØ2024 vil være en spennende mulighet for fylkeskommunen til å utvikle kompetanse om tilgjengelighet til kulturarrangement og kulturopplevelsen for personer med funksjonsnedsettelse foran, på og bak scenen. RPF har vedtatt en spennende handlingsplan og i 2020 har hatt dialog med administrasjonen i Bodø 2024 som ble opplevd engasjert og offensiv. Det er opprettet et utvalg med medlemmer i både kommunens og fylkeskommunens RPF som skal jobbe med handlingsplanen. De kommunale RPF i distriktsentrene som også er sentrale i Bodø2024 er informert om RPF sine planer. Arbeid med planen er satt på vent med bakgrunn i pandemien, men vil settes i gang så snart som mulig første halvår 2021 sånn at man kan komme tidlig nok i posisjonen overfor kommunene som skal være med å drive frem aktivitet i 2024.

viii. UTDANNING.

I løpet av forrige valgperiode etterlyste RPF et godt kunnskapsgrunnlag om videregående utdanning for elever med funksjonsnedsettelse uten at fylkeskommunen har tatt tak i dette. Uten et godt overordnet kunnskapsgrunnlag og i en verden der flere og flere får vedtak om tilpasset opplæring, undres RPF på hvordan fylkeskommunen kan sikre kvalitet på utdanningen til denne gruppen. Kritikken mot tilpasset utdanning har kommet fra flere hold. Særlig barneombudets rapport i 2016 var nedslående der tittelen kan ikke beskrives som annet enn knusende. «Uten mål og mening». Videre har NTNU på vegne av Bufdirektoratet satt søkelyset på manglende universell utforming i grunnskolen. Selv om NFK ikke har ansvar for grunnskolen kan «barrierer i det fysiske læringsmiljøet» også gjelde i videregående skoler. RPF vil berømme utbedringen av de videregående skoler i Nordland, men ønsker allikevel å holde fokus på denne siden av saken. Ikke alle skolene er nye. RPF ønsker en orientering om forhold på disse forhold for elever med funksjonsnedsettelse i fylket. har skrevet til fylkesråd for utdanning og er informert om at avdelingsdirektør for utdanning har tatt tak i saken.

ix. LIVETOLKING AV DISTRIKTSENDINGER I NRK.

Etter innspill fra Høyres gruppeleder i fylkesting har RPF tatt til ordet for simultan teksting av distriktsnyheter. RPF er glad for at fylkesting har støttet dette. Allikevel med den responsen man har fått fra NRK ser det ikke ut til at det blir gjennomført omfattende endringer før man har utviklet et godt tekst til tale program.

x. TOLKING av fylkesting.

Da fylkesting behandlet spørsmål om teksting i NRK ble det også tatt opp spørsmål om liveteksting av fylkesting. Dette holder fylkesordfører og fylkesrådet på å utrede. RPF håper at fylkeskommunen tar seg råd til dette. Basert på HUNT undersøkelsen regner man med at det er ca 11500 personer med «invalidiserende» hørselstap i Nordland. Disse personer er avhengig av teknisk eller personlig hjelp. Ca 15000 bruker høreapparat og ca 40000 har lettere hørselsnedsettelse. Teksting er

nødvendig for mange av disse og er en god tilleggshjelp til resten. Teksting er også bra for personer som ikke har norsk som morsmål, dyslektikere og andre som trenger tekst som støtte til tale... og faktisk en god ting for de aller fleste. Den gamle uttrykket om universell utforming gjør seg godt her. «Nødvendig for noen, bra for alle.»

xi. driftstilskudd.

I 2020 har RPF tildelt de kr 2.443.000 som fylkesting bevilget til «driftstilskudd for fylkeslag av organisasjonene for personer med funksjonsnedsettelse». 24 organisasjoner fikk tildelt mellom kr 33.700 og 386.000. Median beløp var på ca kr 55.000. Paraplyorganisasjonen FFO fikk 347.000.

xii. fylkestingssaker mm:

RPF har gitt innspill til 13 saker behandlet av fylkesting og to behandlet av fylkesråd. RPF har sendt en sak til kontrollutvalget. RPF medlemmer har stilt ett spørsmål og bidratt til en uttalelse i fylkesting.

xiii. DØRÅPNEREN

Fylkeskommunens tilgjengelighetspris er behandlet og det er valgt en verdi mottaker av prisen. Den er ikke utdelt med bakgrunn i pandemien. Denne blir overrekket av fylkesordfører og rådsleder i 2021.

xiv. MEDVIRKNING I NORDLAND FYLKESKOMMUNE

Ny forskrift for medvirkningsråd førte til fylkesting vedtok rutiner for medvirkning i fylkeskommunen. Alle medvirkningsorganene har nå anledning til å avgi kommentar til saker før de blir behandlet i fylkesråd. Medvirkning i alle fylkeskommunale saker er styrket og det har ført til at flere saksbehandlere har tatt kontakt med rådene under behandling av saker. Det er foreløpig for tidlig å si noe om hvor vellykket dette er.

xv. BRUKERMEDVIRKNING UNIVERSELL UTFORMING.

Etter godt gjennomført prosjektarbeid styrt av teamet for universell utforming og i samarbeid med brukerorganisasjonene vedtok fylkesråd retningslinjer for brukermedvirkning i NFK. Brukermedvirkere er hentet inn til ett prosjekt i regi av eiendomsavdelingen og ett i regi av

samferdselsavdelingen. Begge prosjektledere ga positive tilbakemeldinger og for å sitere den ene:

«Det var akkurat dette vi var ute etter. Innspill fra brukere på hva vi kan gjøre bedre. Vi er allerede i gang med å utbedre det vi kan på de (hurtigbåtene) som er under bygging.»

Det er for tidlig å si hvor vellykket retningslinjene vil være. Bruken må evalueres sammen med administrasjonen og brukerorganisasjonene i løpet av 2021.

4. Etterord

Etterord

Et annerledes og veldig spesielt år for alle mennesker, men kanskje ekstra vanskelig og spesielt for alle de med nedsatt funksjonsevne. Covid – 19 har gjort det vanskelig for blinde og svaksynte som trenger ledsager til å gjennomføre en meter avstand når de skal noen plasser. Det har gjort det vanskeligere for personer med praktiske bistandsbehov og få hjelp til å gjennomføre disse. Kommunene var snart ute med å begrense helsetjenester i hjemmet for å sikre både brukere og ansatte mot risikoen for å bli smittet. For mange personer som bare hadde et dagsentertilbud, eller treningstilbud igjennom den lokal idrettsorganisasjon, så mistet de også muligheten til det. Tankene mine går spesielt til de som allerede var ensom, som nå fikk det enda verre.

Samtidig finns det lys i tunnelen. Man er blitt flinkere til å vise nestekjærlighet, til å hjelpe hverandre med handling og praktiske gjøremål. Man er til og med blitt flinkere til å hilse på naboer over verandaen og ute i felleslokalene med en god avstand, og spørre hvordan andre har det. Alle har en felles ting å prate om. I tillegg har den sosiale arena flyttet seg til digitale media, der den universelle utformingen er mye bedre. Og alle har man måtte prøve og feile for å kunne delta i Teams, Skype, Zoom, Wherby møter osv.. Så på tross av den

vanskelige situasjonen har Covid – 19 gitt oss en ny sosial arena der alle er inkluderte.

Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne i Nordland måtte omgjøre alle sine planer om møter, konferanser, studieturer og aksjoner. Vi har på tross av det, som dere ser i årsmeldingen gjennomført en masse av våre planer og aktiviteter på et annet nivå. Nå har vi «ladet» et år, og er klare for nye kamper for et mer inkluderende og mindre diskriminerende samfunn for ALLE!

Vi vil spesielt sende en takk til Hilde Holand som vi var så heldig å ha som leder mesteparten av året 2020. Vi ønsker henne lykke til videre med alle sine gjøremål!

Diana Johnsen

Nestleder (og midlertidig fungerende leder)

Vedlegg:

1. Administrasjon og Økonomi

i. Sekretariatet

Sekretariatet for RLF inngår i fylkestingets kontor.

ii. Økonomi

Årsbudsjett for 2020 var på kr 3 042 000. RPF brukte 2 987 000.

2. Informasjon

RLF har sin egen nettside under politikk på nfk.no. Der publiseres det statisk informasjon. Innkallinger til rådsmøter, sakspapirer og møteprotokoll publiseres på www.nfk.no. Facebook brukes aktivt for å formidle informasjon om RLF og tema som handler om likestilling av funksjonshemmede.

3. Reglementet

Nåværende reglementet for RPF ble vedtatt i FT sak 142/2019 og er publisert på nettsidene til fylkeskommunen.

Tidligere reglement som ble vedtatt i fylkestingsak 110/2011 er også publisert på nettsidene.

[Lenker til begge finnes her.](#)